



**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ДӘҮЛӘТ СОВЕТЫ ПРЕЗИДИУМЫ
КАРАРЫ**

**Татарстан Республикасында туристлык
тармагын үстерү перспективалары турында**

Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Президиумы өгъзаларының һәм утырышка чакырылғаннарның докладларын тыңлап фикер алышканнан соң Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Президиумы республика икътисадының керемле тармагы буларак туризмын ҳалық хужалыгының 53 тармагына кумулятив, синергетик тәэсир итүен билгеләп үтә.

2015 елның 17 июнендәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән расланган 2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясе нигезендә туризмын үстерү республика икътисадының динамик һәм тотрыкли үсешенә ярдәм итә, аның конкурентлыкка сәләтен арттыра һәм социаль-икътисадый үсешнең нисбәтле булуын тәэммин итә.

Туристлык тармагын үстерүнең төп юнәлешләре һәм чарапары “2014 – 2020 елларга Татарстан Республикасында туризм өлкәсен һәм кунакчыллыкны үстерү” дәүләт программасында билгеләнгән, 2014 – 2015 елларда аны финанслау күләме 117,3 млн. сум тәшкил иткән.

Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Президиумы өгъзалары һәм утырышка чакырылғаннар туристлык тармагы үсешенең төп күрсәткечләренең уңай динамикасын билгеләп үтә. 2015 елда республикага 2,7 миллионнан артык кеше килгән. Соңғы ике елда туристлар санының уртача үсеше 13,5 процент тәшкил иткән. Элеге күрсәткеч буенча Татарстан Республикасы Мәскәү һәм Санкт-Петербург шәһәрләреннән, Краснодар краеннан, Кырым Республикасыннан һәм Мәскәү өлкәсеннән соң алтынчы урында тора.

2015 елда туризм өлкәндә күрсәтелгән хезмәтләр күләме, чиктәш тармакларны исәпкә алмаганда, 11,3 млрд. сум тәшкил иткән, бу 2014 елгы күрсәткечтән 12,8 процентка артык. Чиктәш тармакларны исәпкә алганда, туризм тармагының гомуми әйләнеше 2015 елда 18,4 млрд. сум тәшкил иткән.

Чиктәш тармакларның мультиплекатив тәэсирен исәпкә алып, туризм өлкәсендәге хезмәт күрсәтүләрдән барлык дәрәжәдәге бюджетларга кергән салым түләүләре 7,9 млрд. сум тәшкил иткән. Шул рәвешле, турист тарафыннан тотылган бер сум барлык дәрәжәдәге бюджетларга 43 тиен китерә.

Тулаем региональ продуктында туризм өлеше бер процент тәшкил итә. Республиканың туристлық индустриясендә 40 меңнән артык кеше эшли. Туристлық операторларының бердәм федераль реестрында 93 туристлық операторы теркәлгән, аларның 90ы республика территориясендә эчке һәм читтән керү туризмы белән шөгыльләнә. 2015 елда эчке һәм читтән керү агымнарының үсеше 2014 ел белән чагыштырганда 10,6 процентка артыграк булган.

2015 елда республиканың туристлық инфраструктурасы яңа объектлар белән баєтылды, урнаштыру коллектив чараларының гомуми саны 385кә житте. Республика башкаласы кунакханәләренең уртача тәэммин ителеше 2015 елда 2014 ел белән чагыштырганда 6 процентка, ә бер кунакханә номерыннан уртача керем 9 процентка арткан.

Зеленодольск муниципаль районның “Свияжск” һәм Спас муниципаль районның “Бөек Болгар” туристлык-рекреация кластерлары “Россия Федерациясендә эчке һәм читтән керү туризмын үстерү (2011 – 2018 еллар)” федераль максатчан программына кертелде.

Республикага Кытайдан, Берләшкән Гарәп Әмирлекләреннән, Германиядән, Төркиядән, Венгриядән һәм Финляндиядән килүче туристлар санын арттыру эшенә аерым игътибар бирелә. Бу максатларда 27 реклама-мәгълүмат туры оештырылды; Давос коммуникацияләр форумы белән берлектә “Киләчәк юнәлешләре” III Казан халыкара туристлык форумы уткәрелде.

Биш чит телдә эшләүче 50 тәрҗемәче гид әзерләү эше тәмамланды. ФИНА-2015 дөнья чемпионатына әзерлек кысаларында 1300 белгеч өйрәтелде.

2020 елга Татарстан Республикасына килүче туристлар санын 3,8 млн. кешедән арттыру планлаштырыла.

Муниципаль берәмлекләр дәрәҗәсендә туризмны үстерү өчен шартлар тудыру дәүләт сәясәте өстенлекле юнәлешләренең берсе булып тора, аны гамәлгә ашыру муниципаль берәмлекләрнең социаль-икътисадый мәсьәләләренең кайберләрен хәл итәргә ярдәм итәчәк. Бу максатларда мәдәни һәм табигать мирасы объектларын торғызу, ял итү ресурсларын тәртипкә китеりү, туризмынц матди базасын яңарту һәм киңәйтү, инвестицияләр жәлеп итү кебек мәсьәләләрне хәл итәргә кирәк.

Татарстан Республикасында гамәлгә ашырыла торган круиз, вакыйгалы, изге урыннарга сәяхәт итү, мәдәни-танып белү, үзешчән, дәвалаусәламәтләндерү туризмы һәм ялы, бизнес-туризм өлкәсендәге проектлар, шулай ук дөньякүләм һәм эчке туристлык ихтыяжын һәм районнарның этник туризм, аучылык һәм балыкчылык туризмы, экологик, экстремаль туризм, авыл туризмы һәм социаль туризм өлкәсендәге туристлык потенциалының конкурентлы өстенлекләрен исәпкә ала торган планнар республиканың муниципаль берәмлекләрендә туризмны үстерү өчен зур мөмкинлекләр барлыгын күрсәтә.

Фикер алышу йомгаклары буенча Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Президиумы **КАРАР БИРӘ**:

I. Эчке һәм читтән керү туризмын үстерү буенча Татарстан Республикасында алып барыла торган эшне үнай дип танырга.

II. Тәкъдим итәргә:

1. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына:

1.1. 2017 елга Татарстан Республикасы бюджетын формалаштырганда эчке һәм читтән керү туризмы өлкәсендә яңа, шул исәптән инновацияле, проектларга субсидияләр бирүгә акчалар кааргара.

1.2. Шәһәр яны елга флотын яңартуның һәм аны тизйөрешле суднолар белән тәэммин итүнең мөмкин булган механизмнарын эшләргә, бу республикада су туризмын үстерүгә һәм “А.М. Горький исемендәгә Зеленодольск заводы” ААЖ куәтләренең тәэммин ителешенә ярдәм итәчәк.

2. Туризм буенча Татарстан Республикасы дәүләт комитетына эчке һәм читтән керү туризмын үстерү эшен активлаштырырга.

3. Туризм буенча Татарстан Республикасы дәүләт комитетына Татарстан Республикасы Сәламәтлек саклау министрлыгы белән берлектә Татарстан Республикасына килүче туристлар агымының сезонлылыгын тигезләү максатларында республикада булган шифаханә-курорт базасында медицина туризмы үстерү мәсьәләсөн кааргара, шулай ук Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары белән берлектә сәнәгый һәм эшлекле туризмы үстерү эшен дәвам итәргә.

4. Туризм буенча Татарстан Республикасы дәүләт комитетына Татарстан Республикасы Төзелеш, архитектура һәм торак-коммуналь хужалыгы министрлыгы һәм Татарстан Республикасы Хезмәт, халыкны эш белән тәэммин итү һәм социаль яклау министрлыгы белән берлектә физик мөмкинлекләре чикләнгән кешеләр өчен туристлык объектларыннан файдалану мөмкинлекләрен арттыру чараларын күрергә.

5. Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгына Туризм буенча Татарстан Республикасы дәүләт комитеты белән берлектә балалар туризмы инфраструктурасы торышын, проблемаларны, шул исәптән закон чыгару хактерындагы проблемаларны, һәм Татарстан Республикасында балалар туризмы үстерү перспективаларын өйрәнергә.

6. Татарстан Республикасы Икътисад министрлыгына башкарма хакимиятнең кызыксынган органнары белән берлектә туризм өлкәсендә кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм итү, Татарстан Республикасының яңа проектларын һәм инициативаларын гамәлгә ашыру буенча тәкъдимнәр әзерләргә.

7. Татарстан Республикасы Транспорт һәм юллар хужалыгы министрлыгына туристлык зоналарында юллар чөлтәрен, транспорт һәм

сервис инфраструктурасын камилләштерү һәм юл хәрәкәте иминлеген арттыру чараларын күрергә.

8. Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләр советына республиканың муниципаль берәмлекләрендә туризмы үстерү эшенең уңай тәҗрибәсен гомумиләштерүне һәм таратуны тәэммин итәргә.

9. Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре башлыкларына:

9.1. Тубәндәгеләрнең мөмкинлеген карага:

туристлык ихтыяжын һәм районның туристлык потенциалының конкурентлы өстенлекләрен исәпкә ала торган туризмы үстерүнен муниципаль программаларын эшләү һәм кабул итү;

Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан шифаханә-курорт оешмалары өчен жир салымы ставкасы дәрәҗәсен киметү.

9.2. Туризмың перспектив юнәлешләре (этник, мәдәни-танып белү, экологик, балыкчылық, авыл, сәламәтләндөрү, ял итү һәм рекреация) буенча яңа брендлар булдыру эшен активлаштырырга.

III. Татарстан Республикасы Дәүләт Советының Икътисад, инвестицияләр һәм эшкуарлык комитетына Татарстан Республикасында туризмы үстерүне мониторинглау эшен дәвам итәргә һәм 2017 елның I кварталында Татарстан Республикасы Дәүләт Советының Икътисад, инвестицияләр һәм эшкуарлык комитеты утырышында әлеге каарны үтәү барышын тыңларга.

IV. “Татмедиа” ААЖга массакүләм мәгълүмат чараларында туризмы үстерү проблемаларын, Татарстан Республикасында муниципаль берәмлекләрнең туризм өлкәсендәге эшенең уңай тәҗрибәсен яктыртырга, республиканы туризм өчен уңайлы регион буларак тышкы һәм эчке туристлык базарларында реклама-мәгълүмат яғыннан алга жибәрүгә ярдәм күрсәтергә тәкъдим итәргә.

V. Әлеге каарның үтәлешен тикшереп торуны Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Рәисе урынбасары Т.П. Ларионовага йөкләргә.

Татарстан Республикасы
Дәүләт Советы Рәисе

Арча шәһәре,
2016 елның 21 июне
№ 1292-V ДС

Ф.Х. Мөхәммәтшин

